

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра сільськогосподарського машинобудування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	КОРПОРАТИВНА КУЛЬТУРА
Викладач (-і)	Петро ЛУЗАН, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри сільськогосподарського машинобудування, https://sgm.kntu.kr.ua/kafedra/luzan-petro-hryhorovych
Контактний тел.	+38(066) 438 62 19
E-mail:	luzanpg@ukr.net
Обсяг та ознаки дисципліни	Вибіркова освітня компонента, змістових модулів – 2. Форма контролю: залік. Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відеоконференцій, постійна адреса Google Meet конференції: https://meet.google.com/cua-intw-ycj через електронну пошту, Viber, Telegram за домовленістю.
Пререквізити	Особливі вимоги відсутні

1. Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Корпоративна культура» є опанування принципами корпоративного управління; опанування навичками формування організаційної культури корпоративного типу; формування умінь застосування інструментів економічного та організаційного механізмів управління корпораціями; формування навичок взаємоузгодження діяльності представницьких, виборних та виконавчих органів управління акціонерних товариств (АТ); опанування навичок формування систем стратегічного управління корпораціями, в тому числі шляхом впровадження систем стратегічного планування, моніторингу та контролінгу; формування навичок трансформації систем управління АТ.

Завданням вивчення дисципліни «Корпоративна культура», що забезпечують досягнення мети та формування програмних результатів навчання є наступні:

- надати здобувачам базову систему знань про сутність, основні поняття, категорії та типологію корпоративної культури;
- ознайомити з принципами, функціями, змістом процесів і технологій формування корпоративної культури;
- проаналізувати вплив національної культури на корпоративну культуру;
- розкрити основні концепти класичних і сучасних досліджень корпоративної культури: проблематику, дослідницькі підходи та методологію вивчення;
- навчити методам діагностики та корекції корпоративної культури;
- сформувати практичні навички дослідження, формування та впровадження корпоративної культури, та використання їх у вирішенні конкретних аналітичних і дослідницьких завдань щодо проблем, що виникають в сучасних практиках;
- формувати вміння створювати позитивний імідж туристичного підприємства через складові корпоративної культури;
- навчити ідентифікувати, аналізувати та ранжувати потреби й очікування зацікавлених сторін;
- актуалізувати в здобувачів інтерес і потребу в саморозвитку корпоративної культури як важливої особистісно-професійної якості.

2. Результати навчання

У результаті вивчення дисципліни «Корпоративна культура» студент має отримати глибокі знання щодо регулювання корпоративних відносин, навички самостійного творчого мислення, прийняття оптимальних фінансових рішень, що забезпечують зростання прибутку діяльності корпорацій, підвищення добробуту його працівників і власників.

Вивчення дисципліни «Корпоративна культура» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей.

Інтегральна компетентність (ІК).

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі агропромислового виробництва та у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності(ЗК)

- здатність до організації, планування, прогнозування результатів діяльності;
- уміння працювати в міжнародному та вітчизняному професійному середовищі;
- уміння спілкуватися з експертами інших галузей в питаннях, спільних для вирішення;

- формування управлінських навичок підприємництва, креативність, бажання досягти успіху і самореалізуватися;
- здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Спеціальні (фахові) компетентності

- здатність організувати діяльність та співпрацю суб'єктів регіонального, національного та міжнародного сільськогосподарських ринків на засадах сталого розвитку з урахуванням світового досвіду;
- здатність використовувати теорію і методи інноваційно-інформаційного розвитку на різних рівнях управління;
- здатність до організації та управління сільськогосподарськими процесами на локальному і регіональному рівнях;
- здатність до соціальної та академічної мобільності в сфері сільськогосподарського виробництва.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу.

Пропущені заняття повинні бути відпрацьовані не пізніше, ніж за тиждень до залікової сесії.

Недопустимість: запізнь на заняття, користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття, списування та плагіат, несвочасне виконання поставленого завдання.

При організації освітнього процесу в Центральноукраїнському національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Положення про організацію вивчення вибіркових навчальних дисциплін та формування індивідуального навчального плану ЗВО; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Корпоративна культура, її складові та місце в системі управління сільськогосподарським підприємством

Тема 1. Передумови виникнення корпоративної форми організації бізнесу

1. Еволюція формування корпоративної форми організації бізнесу.
2. Діалектика розвитку корпоративних відносин.
3. Фактори формування інтегрованих структур: розвиток фінансового капіталу, технологічні, ринкові, управлінські фактори.

4. Стратегічні переваги та недоліки корпорацій.
5. Роль корпорацій у економіці. Особливості формування та роль корпоративного сектора в Україні.
6. Основні характеристики інтеграційних процесів. Базові принципи формування корпоративних структур: кооперація, концентрація (з «капіталом», «без капіталу»), централізація.
7. Типи інтегрування (горизонтальне, вертикальне, змішане), їх переваги та цілі.
8. Корпоративні форми підприємництва в Україні.

Тема 2. Сутність корпоративного управління

1. Поняття корпоративного управління. Визначення та зміст категорії «Корпоративна культура».
2. Особливості функцій менеджменту в управлінні структурами корпоративного типу.
3. Характеристика складових елементів корпоративного управління.
4. Сучасні концепції корпоративного управління: об'єкти і функції.
5. Моделі корпоративного управління та їх характеристика.
6. Інсайдерська та аутсайдерська моделі корпоративного управління: переваги, недоліки, сфери застосування.
7. Характеристика існуючих моделей корпоративного управління акціонерними товариствами (німецька, англоамериканська, японська, підприємницька, змішана).
8. Моделі побудови структури «корпоративної складової» систем управління АТ в Україні.

Тема 3. Особливості зовнішнього середовища функціонування корпорацій

1. Нормативно-правова база корпоративного управління в Україні.
2. Правове регулювання підприємницької діяльності. Правове забезпечення процесів приватизації та корпоратизації.
3. Законодавче регулювання процесу створення та функціонування АТ.
4. Антимонопольне регулювання.
5. Законодавство стосовно цінних паперів та фондового ринку.
6. Адаптація українського законодавства щодо корпоративного управління до міжнародних норм.
7. Інфраструктура корпоративного середовища.
8. Фондовий ринок (ФР) та його інфраструктура.

Тема 4. Акціонерне товариство як об'єкт корпоративного управління

1. Акціонерна форма підприємницької діяльності.
2. Особливості зовнішнього та внутрішнього середовища корпорацій (АТ).
3. Елементи зовнішнього та внутрішнього середовища АТ.
4. Середовище функціонування АТ як середовище інтересів.
5. Особливості взаємодії АТ з агентами зовнішнього середовища.

6. Конфлікт інтересів.
7. Зміст категорії «конфлікт інтересів» та його місце у дослідженні середовища функціонування АТ.
8. Класифікація конфліктів інтересів в АТ.

Тема 5. Організаційний механізм управління АТ

1. Характеристика організаційного механізму управління АТ.
2. Основні елементи та рушійні сили організаційного механізму.
3. Структурна складова організаційного механізму.
4. Органи управління АТ.
5. Загальні збори акціонерів: функції, повноваження, технологія підготовки та проведення.
6. Особливості прийняття управлінських рішень в корпораціях (АТ) різного типу.
7. Фактори, що впливають на управлінські рішення в корпораціях: структура власності, інтереси зацікавлених груп, тип організаційної структури управління, галузеві чинники тощо.
8. Участь виборних та виконавчих органів управління АТ у підготовці та прийнятті корпоративних рішень.

Тема 6. Економічний механізм управління корпорацією

1. Сутність економічного механізму корпоративного управління.
2. Економічні інтереси як рушійна сила та основа функціонування економічного механізму корпорації (АТ).
3. Система зовнішніх та внутрішніх економічних відносин корпорацій (АТ).
4. Характеристика елементів економічного механізму діяльності корпорацій.
5. Управління інвестиційною діяльністю корпорацій (АТ).
6. Інструменти використання зовнішніх та внутрішніх джерел фінансування діяльності корпорацій (короткострокове фінансування, акціонерний механізм самофінансування, випуск облігацій, залучення позикових коштів тощо).
7. Підприємництво у внутрішньо корпоративному господарюванні.
8. Організаційні та економічні основи розвитку внутрішньо корпоративного підприємництва.

Тема 7. Управління корпоративним капіталом

1. Сутність корпоративного капіталу.
2. Поняття і структура корпоративного капіталу. Шляхи формування.
3. Статутний капітал АТ: економічна роль, розміри, форми внесків, відносини власності, динамічність.
4. Поняття фіктивного та реального капіталу. Оцінка АТ на фондовому ринку.
5. Характеристика цінних паперів АТ. Види цінних паперів: загальна

характеристика та сфери застосування.

6. Класифікація та основні характеристики акцій АТ за типами, категоріями та формами випуску.

7. Формування та регулювання корпоративного капіталу.

8. Роль інвесторів у формуванні капіталу АТ

Тема 8. Корпоративний контроль

1. Контроль у системі корпоративного управління.

2. Поняття та концептуальні засади корпоративного контролю.

3. Зв'язок корпоративного контролю з іншими функціями корпоративного управління.

4. Корпоративний контроль як функція захисту прав акціонерів.

5. Різновиди корпоративного контролю.

6. Механізми корпоративного контролю.

7. Характеристика елементів та рушійних сил механізму корпоративного контролю.

8. Шляхи придбання контролю над корпорацією: відчуження (переведення) активів, фіктивне банкрутство, ринок корпоративного контролю, отримання прав та довічне управління.

Змістовий модуль 2.

Формування корпоративної культури та етапи процесу управління змінами

Тема 9. Корпоративна культура як об'єкт теоретичного аналізу

1. Теоретичні передумови вивчення корпоративної культури.

2. Визначення поняття «корпоративна культура».

3. Зміст корпоративної культури: рівні, якісні характеристики, функції.

4. Структура корпоративної культури.

5. Чинники, що впливають на корпоративну культуру.

6. Моделі корпоративної культури.

7. Типологія корпоративних культур згідно зі специфікою діяльності організації.

8. Типологія корпоративних культур згідно зі специфікою гендерних відносин.

Тема 10. Атрибути та стандарти корпоративної культури

1. Ділова етика і діловий етикет, як складові корпоративної культури.

2. Структура організації та спрямованість її діяльності як чинники, що визначають корпоративні стандарти.

3. Роль артефактів у структуруванні корпоративної культури.

4. Зовнішні атрибути корпоративної культури.

5. Корпоративний (фірмовий) стиль і його елементи. Знаки, символи. Гасло, девіз, слоган.

6. Корпоративний колір, дизайн приміщень.

7. Організація і проведення корпоративних заходів.

8. Засоби реалізації системи цінностей організаційної культури: лідери організаційної культури, культурні форми, культурні комунікації.

Тема 11. Міжособистісні відносини суб'єктів на підприємстві (організації)

1. Зміст організаційно-управлінської культури працівника.
2. Напрямки розвитку й саморозвитку організаційно-управлінської культури.
3. Поняття команди, колективу.
4. Формальні та неформальні групи.
5. Формальні та неформальні відносини в колективі.
6. Характер міжособистісних взаємин та успішність спілкування.
7. Інформаційна культура в системі корпоративної культури.
8. Методики оцінки психологічного клімату в колективі.

Тема 12. Культура управління як елемент корпоративної культури

1. Фактори, що визначають ролі в команді.
2. Необхідність адекватного гнучкого розподілу ролей.
3. Оптимальні для співробітників методи роботи.
4. Мотивація працівників. Моделі та теорії мотивації.
5. Мотивуючі та демотивуючі чинники.
6. Методики оцінки мотивації співробітників.
7. Стилi керівництва. Співвідношення понять лідерства і керівництва.
8. Роль керівника в побудові корпоративної культури.

Тема 13. Діагностика корпоративної культури

1. Методи діагностики: тестування, анкетування, опитування, виявлення соціально-психологічного клімату.
2. Оцінка управлінських навичок.
3. Рейтингові оцінки співробітників.
4. Побудова профілю корпоративної культури.
5. Оцінка ефективності корпоративної культури: діючої системи комунікацій, обміну інформацією та взаємодії між структурними підрозділами організації та із зовнішнім світом, норми ділового спілкування між членами колективу та з клієнтами (іншими установами, представниками влади, ЗМІ, громадськістю тощо).
6. Корпоративна культура як потужний стратегічний інструмент орієнтації та мобілізації організації на спільні цілі.

Тема 14. Концептуальні підходи до формування корпоративної культури.

1. Поняття і зміст процесу формування корпоративної культури.
2. Підходи до формування корпоративної культури.
3. Розробка і прийняття документів організації: Місія, Корпоративний кодекс, Філософія.
4. Фактори, що впливають на корпоративну культуру.
5. Формування навичок, які необхідних для нової культури.

6. Демонстрація потрібної поведінки лідерами компанії: формальними і неформальними.
7. Культура організації на етапах її життєвого циклу.
8. Відданість організації як складова корпоративної культури.

Тема 15. Теоретичні основи управління змінами

1. Сутність змін у природі та у відкритих соціально-економічних системах (їх взаємозв'язок).
2. Організаційна досконалість - основа організаційних змін.
3. Основні складові організаційної досконалості за Харінгтоном (процеси, проекти, зміни, знання, ресурси).
4. Класифікація видів змін. Індивідуальні зміни. Навчання та зміни. Особа і зміни. Види компетентностей. Біхевіористичний, когнітивний, психодинамічний, гуманістично-психологічний підходи до змін. Управління своїми та чужими змінами.
5. Розроблення індивідуальних планів управління поліпшенням результатів роботи.
6. Поняття групи та переформування її в команду. Типи корпоративних команд.
7. Проведення оцінювання стану організації та підготування документів, що описують бачення ключових чинників розвитку команди та організації загалом.
8. Розроблення цілей з результатів роботи організації. Визначення бажаних стандартів поведінки команди та організації.

Тема 16. Роль керівництва в управлінні змінами

1. Матриця взаємозв'язків: метафора організації та необхідний тип керівництва.
2. Стилi та навички керівника змін.
3. Менеджери та лідери: спільне та відмінне (за Уореном Беннісом).
4. Характеристика «єднальних» керівників за Дж. Ліпман Блюменом.
5. Самоаналіз та внутрішні ресурси управлінця змінами.
6. Емоційна компетенція управлінця.

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, рубіжний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль.

Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою. Підсумкова (загальна оцінка) курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєності теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних завдань.

Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на лекційних, практичних, семінарських або лабораторних заняттях і виконання індивідуальних завдань за стобальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

6. Рекомендована література

Базова

1. Андрушків Б.М. Корпоративне управління: навч. посіб. Київ: Кондор, 2011. 528 с.
2. Гері Хемел, Мікеле Заніні Людинократія. Створення компаній, у яких люди – понад усе. В-во: Лабораторія, 2021. 336 с.
3. Герчанівська П.Е., Левківський К.М., Федорова І.І. Культура управління: Навч. посіб. 2005. 152 с.
4. Гриценко Т., Гриценко С., Іщенко Т. Етика ділового спілкування. Київ, 2019. 224 с.
5. Гриценко Т.Б. та ін. Етика ділового спілкування. Навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 344 с.
6. Дзвінчук Д.І. Психологічні основи ефективного управління. Київ: ЗАТ «НІЧЛАВА», 2010. 280 с.
7. Довгань, Л.Є. Корпоративне управління: навч. посіб. Київ: Кондор, 2007. 180 с.
8. Дяченко Т.О. Організаційна культура та корпоративний імідж підприємства: навч. посіб. Київ: Освіта України, 2011. 248 с.
9. Євтухова Т.І. та ін. Корпоративна культура: навч.-метод. посіб. Київ: ДП «Укртехінформ», 2013. 185 с.
10. Євтухова Т.І. та ін. Корпоративна культура: навчально-методичний посібник. Київ: Державне підприємство «Центр науково технічної інформації та сприяння інноваційному розвитку України» (ДП «Укртехінформ»). 2013. 186 с.
11. Євтушевський В.А. Основи корпоративного управління: навч. посібн. Київ: Знання. Прес, 2007. 317 с.
12. Задихайло Д.Б., Кібенко О.Р., Назарова Г.В. Корпоративне управління: Навч. посіб. Харків: Еспада, 2008. 688 с.
13. Захарчин Г. М. Корпоративна культура: навч. посіб. Львів, 2019. 240 с.
14. Захарчин Г.М. Корпоративна культура: навч. пос. Львів, 2011. 342 с.
15. Захарчин Г.М. та ін. Корпоративна культура: Навч. посіб. Львів, 2011. 317 с.
16. Корпоративне управління: підручник. Київ: Каравела, 2008. 384 с.
17. Кубрак О. Етика ділового та повсякденного спілкування. Київ, 2019. 326 с.
18. Небава М.І. Теорія корпоративного управління: вузлові питання: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2007. 295 с.
19. Отенко І.П. Корпоративна культура: міжнародний та трансформаційний аспекти. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 243 с.
20. Сагер Л. Ю. Управління внутрішніми комунікаціями підприємств: теорія,

методика, практика: Київ: ЦУЛ, 2018. 196 с.

21. Тимошенко Н.Л. Корпоративна культура: діловий етикет: навч. посіб. Київ: Знання, 2006. 391 с.

22. Юрченко В.В. Корпоративна культура організації: навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 144 с.

Допоміжна

1. Адізес І. Командне лідерство. Київ: Наш формат, 2018. 304 с.

2. Акціонерні товариства. Організація та діяльність. Київ: Фонд державного майна України, 2007. 344 с.

3. Бен Горовіц. «Ви те, що ви робите. Як створити корпоративну культуру». Київ., 2020. 216 с.

4. Будиянський Н.Ф. Психологія управління. Одеса: Астропринт, 2008. 150 с.

5. Власова О.І. Соціальна психологія організацій та управління: підручник. Київ: ЦУЛ, 2010. 398 с.

6. Герасимчук А.А., Тимошенко О.І., Дашкевич Я.А. Етика й етикет сучасного бізнесу - запорука економічної безпеки підприємств: навч. посібник. Київ: Європейський університет, 2007. 285 с.

7. Євтушевський В.А. Основи корпоративного управління: Навч. посібн. Київ: Знання – Прес, 2007. 317 с.

8. Карнегі Д. Як здобувати друзів і впливати на людей. Київ: Молодь, 1993. 251 с.

9. Карузо Д.Р. Емоційний інтелект керівника. Як розвивати й використовувати чотири базові навички емоційного лідера, пер. з англ. Київ: Самміт, 2016. 295 с.

10. Указ Президента України «Про корпоратизацію підприємств» від 15 червня 1993 р. № 210/93.

11. Указ Президента України «Про холдингові компанії, що створюються в процесі корпоратизації та приватизації» від 11 травня 1994 р. № 224/94.

Інформаційні ресурси

1. «Електронні вісті»: <http://www.elvisti.com>.

2. «Укрінформ бізнес-новини» <http://www.info.dinau.com.ua>.

3. Європейський Союз: <http://www.europa.eu.int>.

4. Міжнародний валютний фонд (МВФ): <http://www.imf.org>.

5. Офіційний сайт Верховної Ради України <http://www.rada.gov.ua>.

6. Преса України: <http://www.brama.com/news/ukr.html>.